

Motion av Birgitta Rydberg (fp) m fl om utvecklingen av kollektivtrafiken

Kommunikationsmöjligheterna inom och genom Stockholmsregionen är avgörande inte bara för tillväxt och utveckling lokalt utan också för utvecklingen i hela landet. På en rad områden bör kollektivtrafiken utvecklas för att kunna möta framtidens krav. För detta krävs dock även ökade ekonomiska resurser. För att öka intäkterna bör SL utöka sitt kommersiella engagemang genom att bättre utnyttja SL:s stationer, stationsområden och vagnpark för kommersiella ändamål. Det finns en mängd aspekter inom SL:s verksamhet att uppmärksamma och utveckla som samhällsinformation, det sociala och offentliga rummet, möjligheter till utökat samspel mellan konst och arkitektur och ett långsiktigt varumärkesbygge. Ett redan påbörjat projekt som bör fortsätta och utvidgas är försäljningssamarbete mellan SL och rese- och eventarrangörer där SL-kortet ingår i resepaket. Det finns en stor outnyttjad potential i ytor ovanpå t ex tunnelbanestationer och överdäckade spårområden. I bostadsbristens Stockholm kan byggen på liknande platser bli viktiga tillskott. Spännande lösningar kunde tänkas exempelvis vid Vällingby där en stor förtätning och upprustning pågår.

En viktig målsättning för SL är att öka andelen resenärer då ett ökat resande med kollektivtrafik ger många positiva effekter genom bl. a minskade utsläpp och minskad trängsel. Arbetet med att utveckla kollektivtrafiken måste ta sin utgångspunkt i den enskilde resenärens situation. Nu är det dyrt med korta sträckor och billigt på längre sträckor, det borde finnas mer optimala längd/kostnadsnivåer. Det biljettsystem med ”smarta kort” som kommer, öppnar för nya tekniska lösningar där pris och avstånd blir två viktiga parametrar. Det kan öka resandet och därmed ge ökade intäkter. SL bör också se över möjligheten till studentrabatter. För att möta Stockholmsregionens stora utmaningar med ökad befolkning, ekonomisk tillväxt och integration måste miljöfrågorna tas på allvar. Det är viktigt att SL som en av landets största aktörer avseende kollektivtrafik tar miljöfrågan på allvar och bidrar till en positiv regional utveckling, samt att implementera modern teknologi. Stora utmaningar som måste tas på allvar är ökade problem med buller och partiklar.

Bussarna ska vara av högsta möjliga miljöklass och miljöfordon ska få en bättre infrastruktur med många fler tankställen. SL skall medverka i nationella och internationella miljöprojekt inom Europa.

SL skall fortsätta och intensifiera det påbörjade arbetet med intäktssäkring. Antalet trafikanter som inte vill eller kan betala för sin resa måste minimeras. Som ett led i detta arbete bör det i kommande avtalsskrivningar med entreprenörer finnas tydliga incitament för att entreprenören skall säkerställa att alla trafikanter betalar.

Att förbättra kvalitet och service är en ständig och mycket viktig process. SL bör inleda ett arbete för att kartlägga och åtgärda de problem som bidrar till att kollektivtrafiken idag av många upplevs som otillförlitlig. Trafikanterna skall erhålla adekvat störningsinformation. Största vikt bör läggas på att säkerställa informationsöverföringen mellan olika entreprenörer vid eventuella trafikstörningar. En kontinuerlig kunskapsuppbyggnad avseende trygghet, service mm bör säkerställas till all personal som är verksam i kollektivtrafiken. Avseende de entreprenörer som SL arbetar med skall detta säkerställas via avtalen

För kollektivtrafikresenären är trygghet viktigt. Det handlar om att slippa känna oro, rädsla och om hur säkerheten upplevs inom SL:s trafikantmiljöer. Hot, skadegörelse och vandalisering signalerar förfall. Polisanmälningens frekvensen för skadegörelse och klotter på SL:s egendom är otillfredsställande låg. Det gör att vandaliseringsproblemet inte förs vidare till den nivå där det borde hanteras. Vi bör öka tryggheten genom fysiska åtgärder, utbildning och mer synlig personal. Personalnärvaro är de facto en av de mest efterfrågade och trygghetsskapande faktorerna bland trafikanter. Men det viktigaste är att ordningsmakten också upprätthåller lagen i kollektivtrafiken. Vi menar att så länge som polisen är underbemannad måste vi få fler anställda i trafiken, till exempel välutbildade ordningsvakter. SL bör också införa sittplatsgaranti på de bussar som trafikerar motorväg eller på motsvarande väg.

Klottret har ökat och är i dag ett stort stadsmiljöproblem med sociala dimensioner. Klottersaneringen har inte kunnat hålla jämna steg med utvecklingen. Det krävs krafttag för att återupprätta trivsel och trygghet i det offentliga rummet. I Helsingfors där man samordnat klottersaneringen mellan olika aktörer har de aktiva klottrarna minskat väsentligt vilket manar till efterföljd här hos oss i Stockholms län, med början i Stockholms stad. Projektet i Helsingfors drivs med många deltagare, bl. a stadens olika tekniska kontor, ansvariga för tunnelbana, buss- och spårvagnstrafik, el- och telebolag samt några angränsande förortskommuner. Man samarbetar också med motsvarigheten till SJ.

Personer med funktionshinder ska i större utsträckning kunna använda vanlig kollektivtrafik. De dolda funktionshindren, däribland astma och allergi, är lätta att glömma bort vid planering och beslut och blir därför ofta lidande. Andra åtgärder som underlättar för rörelsehindrade, syn- och hörselskadade skapar en mer trafikantvänlig trafik som också är till nytta för andra resenärer. Ett exempel på åtgärder för att öka tillgängligheten är fler låginstegebussar. Samarbetet med kommunerna skall intensifieras för att åstadkomma tillgänglighet till bl.a. hållplatser och infartsparkering och göra hela busslinjer anpassade. Förutom stomnätbussar och tunnelbana ska även pendeltåg och lokaltåg få en bättre handikappanpassning

SL AB hade tidigare ansvaret för nästan all allmän kollektivtrafik i Stockholms län. Numera drivs trafiken av olika entreprenörer efter upphandling. Styrelsen för SL AB är i praktiken en beställarnämnd som svarar för planering, övergripande frågor och upphandling. Dessutom finns dotterbolag till SL som svarar för konkreta driftfrågor inom olika områden. SL AB har i princip samma arbetsuppgifter som Beställarkontor Vård för sjukvården, Färdtjänstnämnden för färdtjänsten och WÅAB för båttrafiken. Det finns därför ingen anledning att SL ska vara ett aktiebolag. De uppgifter som SL har kan fullgöras av en nämnd. Landstingsfullmäktige bör därför besluta att omvandla SL från aktiebolag till nämnd. Dotterbolagen kan om det bedöms lämpligt även i fortsättningen drivas som aktiebolag. Vissa funktioner som finns i SL AB kan även i framtiden behöva finnas i ett aktiebolag. Bolaget har bl. a stora anläggningstillgångar. Dessa frågor bör utredas närmare.

SL AB står inför stora utmaningar de närmaste åren inte minst av ekonomisk natur. Därför bör SL AB få i uppdrag att utreda förutsättningar att samfinansiera framtida kollektivtrafiksatsningar med andra aktörer än staten. Denna utredning bör också beakta möjligheten till partnerskap avseende drift och byggnation.

Vi föreslår därför att landstingsfullmäktige beslutar:

- att** landstingsfullmäktige ger SL i uppdrag att utreda förutsättningarna för att utveckla potentialen i SL:s lokaler, stationsområden och vagnspark;
- att** i utredningen ta upp samhällsinformation, stärkandet av det sociala och offentliga rummet och kommersiella möjligheter;
- att** utvärdera möjligheter till tredimensionellt tänkande för bostads- och lokalbyggande;
- att** beakta hur ett positivt varumärke långsiktigt kan byggas.
- att** uppdra åt SL att införa utökad nattrafik på pendeltågen fredags- och lördagsnätter, samt utreda förutsättningarna för nattrafik övriga nätter.
- att** ge SL i uppdrag att hos Stockholms stad initiera ett Stoppa-Klotterprojekt enligt modell från Helsingfors.
- att** uppdra till SL att se över hur ett partnerskap avseende samfinansiering, drift och byggnation av kollektivtrafiken med andra aktörer skulle kunna ske.
- att** uppdra till SL att tillsammans med berörda myndigheter säkerställa en ökad närvaro av poliser i SL:s trafikmiljöer
- att** uppdra till SL att se över differentierade taxor och rabatter för t ex studenter.
- att** avbolagisera SL AB och inrätta en nämnd för kollektivtrafiken
- att** uppdra åt SL att intensifiera arbetet med att handikappanpassa kollektivtrafiken.
- att** uppdra åt SL att intensifiera samarbetet med kommunerna för att åstadkomma tillgänglighet till bl.a. hållplatser och infartsparkering. Målet skall vara att ”hela resan” ges en bättre tillgänglighet.
- att** SL bör snarast inleda ett arbete för att kartlägga och åtgärda de problem som bidrar till att kollektivtrafiken idag av många upplevs som otillförlitlig.

Stockholm den 10 maj 2005
För Folkpartiets landstingsgrupp

Birgitta Rydberg

Maria Wallhager